

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

21. března 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice 2014/26/EU – Kolektivní správa autorského práva a práv s ním souvisejících – Organizace kolektivní správy – Nezávislí správci práv – Přístup k činnosti v oblasti správy autorského práva a práv s ním souvisejících – Směrnice 2000/31/ES – Věcná působnost – Článek 3 odst. 3 – Směrnice 2006/123/ES – Věcná působnost – Článek 17 bod 11 – Článek 56 SFEU“

Ve věci C-10/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Tribunale ordinario di Roma (soud v Římě, Itálie) ze dne 5. ledna 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 5. ledna 2022, v řízení

Liberi editori e autori (LEA)

proti

Jamendo SA,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení: E. Regan, předseda senátu, M. Ilešič (zpravodaj), I. Jarukaitis, A. Kumin a D. Gratsias, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: C. Di Bella, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. února 2023,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za Liberi editori e autori (LEA): D. Malandrino, A. Peduto a G. M. Riccio, avvocati,
- za Jamendo SA: M. Dalla Costa, G. Donà a A. Ferraro, avvocati,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s R. Guizzim, avvocato dello Stato,

* Jednací jazyk: italština.

– za rakouskou vládu: A. Posch, J. Schmoll, G. Kunnert a F. Parapatits, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi: V. Di Bucci a J. Samnadda, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 25. května 2023,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu (Úř. věst. 2014, L 84, s. 72).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Liberi editori e autori (LEA) (Svobodní vydavatelé a autoři) a společnostmi Jamendo SA ve věci výkonu činnosti poslední uvedené společností spočívající ve zprostředkování v oblasti autorského práva a práv s ním souvisejících na italském území.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2000/31/ES

- 3 Článek 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“) (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399), v odstavci 1 stanoví:

„Cílem této směrnice je přispět k řádnému fungování vnitřního trhu tím, že zajistí volný pohyb služeb informační společnosti mezi členskými státy.“
- 4 Článek 3 odst. 2 této směrnice zní:

„Členské státy nemohou z důvodů spadajících do koordinované oblasti omezovat volný pohyb služeb informační společnosti z jiného členského státu.“
- 5 Článek 3 odst. 3 uvedené směrnice stanoví, že zejména čl. 3 odst. 2 této směrnice se neuplatní v oblastech uvedených v příloze této směrnice.
- 6 Podle této přílohy se čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice 2000/31 nevztahuje na tyto „oblasti“: [...] autorské právo, práva příbuzná právu autorskému, práva ve smyslu směrnice [Rady] 87/54/EHS [ze dne 16. prosince 1986 o právní ochraně topografií polovodičových výrobků (Úř. věst. 1987, L 24, s. 36; Zvl. vyd. 13/08, s. 231),] a směrnice [Evropského parlamentu a Rady] 96/9/ES [ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází (Úř. věst. 1996, L 77, s. 20; Zvl. vyd. 13/15, s. 459),], jakož i práva vyplývající z průmyslového vlastnictví“.

Směrnice 2006/123/ES

- 7 Článek 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. 2006, L 376, s. 36), nadepsaný „Předmět“, v odstavci 1 stanoví:

„Tato směrnice stanoví obecná ustanovení k usnadnění výkonu svobody usazování pro poskytovatele služeb a volného pohybu služeb při zachování vysoké kvality služeb.“

- 8 Článek 3 této směrnice, nadepsaný „Vztah k ostatním právním předpisům Společenství“, v odstavci 1 stanoví:

„V případě rozporu ustanovení této směrnice s ustanoveními jiných předpisů Společenství, které upravují zvláštní aspekty přístupu k činnosti poskytování služeb nebo jejího výkonu v konkrétních odvětvích nebo pro konkrétní profese, mají tato ustanovení jiných předpisů Společenství přednost a použijí se na dotyčná konkrétní odvětví nebo profese. [...]“

- 9 Článek 16 uvedené směrnice, nadepsaný „Volný pohyb služeb“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy respektují právo poskytovatelů poskytovat služby v jiném členském státě, než je stát, v němž jsou usazeni.

[...]“

- 10 Článek 17 téže směrnice, nadepsaný „Další výjimky z volného pohybu služeb“, zní:

„Článek 16 se nepoužije:

[...]

11) na autorská práva, příbuzná ochranná práva [...]“

Směrnice 2014/26

- 11 Body 2 až 4, 7 až 9, 15, 16, 19 a 55 odůvodnění směrnice 2014/26 uvádějí:

„(2) Pro šíření obsahu, který je chráněn autorskými právy a právy s nimi souvisejícími, včetně knih, audiovizuální produkce a hudebních nahrávek, a související služby je třeba od různých nositelů autorských práv a souvisejících práv, jako jsou autoři, výkonní umělci, producenti a vydavatelé, obdržet licence k právům. Nositel práv si v souladu s právními předpisy Unie a s mezinárodními závazky [Evropské unie] a jejích členských států běžně volí mezi individuální nebo kolektivní správou svých práv, pokud členské státy nestanoví jinak. Správa autorských práv a práv s nimi související[ch] zahrnuje udělování licencí uživatelům a provádění auditu u nich, sledování užití práv, prosazování autorského práva a práv s ním souvisejících, vybírání příjmů z výkonu práv pocházejících z využívání práv a rozdělení částek příslušejících nositelům práv. Organizace kolektivní správy umožňují nositelům práv, aby získali odměnu za užití práv, která by sami nemohli kontrolovat nebo prosazovat, a to i na zahraničních trzích.“

- (3) Podle článku 167 [SFEU] má Unie v rámci své činnosti zohledňovat kulturní rozmanitost, přispívat k rozkvětu kultur členských států a respektovat přitom jejich národní a regionální různorodost a zároveň zdůrazňovat společné kulturní dědictví. Organizace kolektivní správy hrají jako propagátoři rozmanitosti kulturních projevů důležitou úlohu, v rámci které umožňují přístup nejmenšímu a méně rozšířenému repertoáru na trh a poskytují sociální, kulturní a vzdělávací služby ve prospěch svých nositelů práv a ve prospěch veřejnosti a kterou by měly plnit i nadále.
- (4) Organizace kolektivní správy, které se usadí v Unii, by měly mít možnost při zastupování nositelů práv, kteří mají bydliště nebo jsou usazeni v jiných členských státech, nebo při udělování licencí uživatelům, kteří mají bydliště nebo jsou usazeni v jiných členských státech, využívat svobod, jež poskytují Smlouvy.
- [...]
- (7) V zájmu zajištění rovnocenných záruk v celé Unii vyžaduje ochrana zájmů členů organizací kolektivní správy, nositelů práv a třetích stran, aby byly právní předpisy členských států týkající se správy autorských práv a udělování licencí pro více území k právům k hudebním dílům online koordinovány. Právním základem by pro tuto směrnici tedy měl být čl. 50 odst. 1 [SFEU].
- (8) Cílem této směrnice je koordinace vnitrostátních předpisů týkajících se přístupu k činnosti organizací kolektivní správy v oblasti správy autorských práv a práv s nimi souvisejících, způsobu jejich správy a jejich dozorčího rámce, a proto by za právní základ měla mít rovněž čl. 53 odst. 1 [SFEU]. Protože se kromě toho jedná o odvětví nabízející služby v celé Unii, měla by tato směrnice mít za právní základ článek 62 [SFEU].
- (9) Cílem této směrnice je stanovit požadavky, které by se vztahovaly na organizace kolektivní správy, aby byla zajištěna vysoká úroveň správy, finančního řízení, transparentnosti a podávání zpráv. To by však nemělo členským státům bránit v tom, aby v případě organizací kolektivní správy usazených na jejich území zachovaly nebo zavedly přísnější normy, než jsou normy stanovené v hlavě II této směrnice, pokud jsou tyto přísnější normy v souladu s právními předpisy Unie.
- [...]
- (15) Nositelé práv by měli mít možnost pověřit správou svých práv nezávislé správce práv. Tito nezávislí správci práv jsou komerčními subjekty, které se od organizací kolektivní správy liší mimo jiné tím, že je nevlastní ani neovládají nositelé práv. Pokud však tyto nezávislé správci práv provozují stejnou činnost jako organizace kolektivní správy, měli by mít povinnost poskytovat nositelům práv, které zastupují, organizacím kolektivní správy, uživatelům a veřejnosti určité informace.
- (16) Producenti audiovizuálních děl a hudebních nahrávek a vysílací organizace poskytují na svá práva licence, v některých případech i na práva, která na ně převedli například výkonní umělci, na základě individuálně sjednaných dohod, a jednájí ve svém vlastním zájmu. Vydavatelé knih a novin a hudební vydavatelství udělují licence k právům, která na ně byla převedena, na základě individuálně sjednaných dohod a jednájí ve svém vlastním zájmu. Proto nelze producenty audiovizuálních děl a hudebních nahrávek, vysílací organizace ani vydavatele považovat za „nezávislé správce práv“. Kromě toho nelze za „nezávislé správce

práv považovat ani manažery a agenty autorů a výkonných umělců, kteří jednají jako zprostředkovatelé a zastupují nositele práv v jejich vztahu k organizacím kolektivní správy, jelikož nespravují tato práva ve smyslu stanovování sazeb, udělování licencí nebo vybírání peněz od uživatelů.

[...]

- (19) S ohledem na svobody zakotvené ve Smlouvě o[FEU] by kolektivní správa autorských práv a práv s nimi souvisejících měla zahrnovat možnost nositele práv svobodně si vybrat organizaci kolektivní správy pro správu svých práv, ať už se jedná o práva týkající se sdělení díla veřejnosti nebo o práva na rozmnožování díla či o kategorie práv týkající se formy využívání děl, jako je vysílání, divadelní představení nebo rozmnožení díla za účelem jeho distribuce prostřednictvím internetu, a to za předpokladu, že organizace kolektivní správy, kterou si nositel práv vybere, tato práva nebo kategorie práv již spravuje.

[...]

[...] nositelé práv [by] měli mít možnost organizaci kolektivní správy snadno odejmout svá práva nebo kategorie práv a spravovat je individuálně nebo svěřit či převést správu všech práv nebo jejich části na jinou organizaci kolektivní správy nebo jiný subjekt bez ohledu na členský stát státní příslušnosti, bydliště nebo usazení organizace kolektivní správy, jiného subjektu či nositele práv. Pokud v souladu s právními předpisy Unie a mezinárodními závazky Unie a jejích členských států zavedl členský stát povinnou kolektivní správu práv, je možnost volby v případě nositele práv omezena na jiné organizace kolektivní správy.

[...]

[...]

- (55) Jelikož cílů této směrnice, totiž zlepšení schopnosti členů organizací kolektivní správy vykonávat kontrolu nad činností těchto organizací, zaručení dostatečné transparentnosti ze strany organizací kolektivní správy a zlepšení udělování licencí pro více území k autorským právům k užití hudebních děl online, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich z důvodu jejich rozsahu a účinků může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 [SEU]. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů.“

- 12 Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Předmět“, zní:

„Tato směrnice stanovuje požadavky, které jsou nezbytné k zajištění řádného výkonu správy autorských práv a práv s nimi souvisejících organizacemi kolektivní správy. Stanovuje rovněž požadavky na udělování licencí k autorským právům k užití hudebních děl online na více územích organizacemi kolektivní správy.“

- 13 Článek 2 uvedené směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, zní takto:

„1. Hlavy I, II, IV a V s výjimkou čl. 34 odst. 2 a článku 38 se použijí na všechny organizace kolektivní správy usazené v Unii.

2. Hlava III a čl. 34 odst. 2 a článek 38 se vztahují na organizace kolektivní správy usazené v Unii, které spravují autorská práva k užití hudebních děl online pro více území.
3. Příslušná ustanovení této směrnice se vztahují na subjekty přímo či nepřímo, v celém rozsahu nebo zčásti, vlastněné či ovládané organizací kolektivní správy, jestliže tyto subjekty vykonávají činnost, na kterou by se ustanovení této směrnice vztahovala, pokud by ji vykonávala organizace kolektivní správy.
4. Ustanovení čl. 16 odst. 1, článků 18 a 20, čl. 21 odst. 1 písm. a), b), c), e), f) a g) a článků 36 a 42 se vztahují na všechny nezávislé správce práv usazené v Unii.“
- 14 Článek 3 téže směrnice, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) ‚organizací kolektivní správy‘ organizace, která je ze zákona nebo prostřednictvím postoupení, licence nebo jiného smluvního ujednání oprávněna spravovat jménem více než jednoho nositele práv autorská práva nebo práva s nimi související k prospěchu nositelů práv jako svým jediným a hlavním účelem, a která splňuje alespoň jedno z těchto kritérií:
- i) je vlastněna nebo ovládána svými členy;
 - ii) je svou podstatou neziskovou organizací;
- b) ‚nezávislým správcem práv‘ organizace, která je ze zákona nebo prostřednictvím postoupení, licence nebo jiného smluvního ujednání oprávněna spravovat jménem více než jednoho nositele práv autorská práva nebo práva s nimi související ke prospěchu nositelů práv jako svým jediným a hlavním účelem a která:
- i) není přímo či nepřímo, v celém rozsahu ani zčásti, vlastněna ani ovládána nositeli práv a
 - ii) je svou podstatou ziskovou organizací;

[...]

- j) ‚smlouvou o zastupování‘ jakákoli smlouva mezi organizacemi kolektivní správy, kterou jedna organizace kolektivní správy pověří jinou organizaci kolektivní správy správou práv, která zastupuje, včetně smlouvy uzavřené podle článků 29 a 30;

[...]“

- 15 Článek 4 směrnice 2014/26, nadepsaný „Obecné zásady“, stanoví:

„Členské státy zajistí, aby organizace kolektivní správy jednaly v nejlepším zájmu nositelů práv, jejichž práva zastupují, a neukládaly jim žádné povinnosti, které nejsou objektivně nezbytné pro ochranu jejich práv a zájmů nebo pro účinnou správu jejich práv.“

- 16 Článek 5 této směrnice, nadepsaný „Práva nositelů práv“, zní:

„1. Členské státy zajistí, aby nositelé práv měli práva stanovená v odstavcích 2 až 8 a aby tato práva byla uvedena ve stanovách nebo v podmínkách členství v organizaci kolektivní správy.

2. Nositelé práv mají právo zmocnit organizaci kolektivní správy podle své volby ke správě práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany dle své volby pro území podle svého

výběru, bez ohledu na členský stát, jehož je organizace kolektivní správy či nositel práv státním příslušníkem, v němž má bydliště nebo místo usazení. Pokud správa takových práv spadá do rozsahu působnosti dané organizace kolektivní správy a pokud nemá tato organizace kolektivní správy objektivní důvody k odmítnutí správy práv, je povinna tato práva, kategorie práv nebo druhy děl a jiné předměty ochrany spravovat.

3. Nositelé práv mají právo udělovat licence pro nekomerční užití jimi zvolených práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany.

4. Nositelé práv mají právo v přiměřené výpovědní lhůtě nepřesahující šest měsíců ukončit zmocnění ke správě práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany, které udělili organizaci kolektivní správy, nebo organizaci kolektivní správy odejmout jakékoli z těchto práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany, jak jsou vymezeny podle odstavce 2, pro území podle svého výběru. Organizace kolektivní správy může rozhodnout, že toto ukončení nebo odnětí má nabýt účinku až na konci účetního období.

5. Existují-li částky příslušející nositeli práv za užití, ke kterému došlo před ukončením zmocnění nebo před tím, než nabylo účinku odnětí práv, nebo v rámci licence poskytnuté před tím, než nabylo účinku ukončení či odnětí, ponechává si nositel práv svá práva podle článků 12, 13, 18, 20, 28 a 33.

6. Organizace kolektivní správy nesmí omezovat výkon práv uvedených v odstavcích 4 a 5 tím, že bude požadovat za podmínku k výkonu práv, aby byla správa práv nebo kategorií práv nebo druhů děl a jiného předmětu ochrany, na které se vztahuje ukončení nebo odnětí, svěřena jiné organizaci kolektivní správy.

[...]"

17 Článek 6 uvedené směrnice, nadepsaný „Podmínky členství v organizacích kolektivní správy“, v odstavci 2 uvádí:

„Organizace kolektivní správy přijmou nositele práv a subjekty zastupující nositele práv, včetně jiných organizací kolektivní správy a sdružení nositelů práv, za členy, pokud splňují požadavky na členství založené na objektivních, transparentních a nediskriminačních kritériích. [...]"

18 Článek 16 směrnice 2014/26, nadepsaný „Udělování licencí“, zní:

„1. Členské státy zajistí, aby organizace kolektivní správy a uživatelé vedli jednání o udělování licencí k právům v dobré víře. [...]"

2. Licenční podmínky musí být založeny na objektivních a nediskriminačních kritériích. [...]"

Nositelé práv obdrží za užití svých práv příslušnou odměnu. Sazby za výlučná práva a práva na odměnu musí být přiměřené, mimo jiné vzhledem k hospodářské hodnotě obchodního využívání těchto práv, přičemž se zohlední povaha a rozsah užití děl a jiných předmětů ochrany, jakož i hospodářská hodnota služeb poskytovaných organizací kolektivní správy. [...]"

3. Organizace kolektivní správy bez zbytečného odkladu odpoví na žádosti uživatelů a uvedou mimo jiné informace, které tato organizace kolektivní správy pro nabídku licence potřebuje.

Po obdržení všech relevantních informací organizace kolektivní správy buď licenci bez zbytečného odkladu nabídne, nebo poskytne uživateli zdůvodnění, proč nemá v úmyslu udělit licenci k určité službě.

[...]

- 19 Článek 30 této směrnice, nadepsaný „Povinnost zastupovat jinou organizaci kolektivní správy při udělování licencí pro více území“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby v případě, kdy organizace kolektivní správy, která neuděluje licence pro více území k právům k hudebním dílům online ze svého vlastního repertoáru ani nenabízí jejich udělování, požádá jinou organizaci kolektivní správy o uzavření smlouvy o zastupování za účelem zastupování uvedených práv, dožádaná organizace kolektivní správy byla povinna takové žádosti vyhovět, pokud již uděluje licence pro více území nebo nabízí jejich udělování pro tutéž kategorii práv k hudebním dílům online v repertoáru jedné nebo více organizací kolektivní správy.“

- 20 Článek 36 uvedené směrnice, nadepsaný „Dodržování předpisů“, zní:

„1. Členské státy zajistí, aby na to, zda organizace kolektivní správy usazené na jejich území dodržují ustanovení vnitrostátních právních předpisů přijatá podle požadavků stanovených v této směrnici, dohlížely příslušné orgány určené pro tento účel.

[...]

3. Členské státy zajistí, aby příslušné orgány určené pro tento účel měly pravomoc ukládat přiměřené sankce nebo přijímat vhodná opatření v případě, že nejsou dodržena ustanovení vnitrostátních právních předpisů přijatá k provedení této směrnice. Tyto sankce a opatření musí být účinné, přiměřené a odrazující.

[...]

- 21 Článek 39 směrnice 2014/26, nadepsaný „Poskytování informací o organizacích kolektivní správy“, stanoví:

„Do 10. dubna 2016 členské státy poskytnou [Evropské komisi] na základě informací, které mají k dispozici, seznam organizací kolektivní správy usazených na jejich území.

Členské státy oznámí Komisi bez zbytečného odkladu jakékoli změny tohoto seznamu.

Komise tyto informace zveřejní a průběžně je aktualizuje.“

- 22 Článek 41 této směrnice, nadepsaný „Odborná skupina“, stanoví:

„Zřizuje se odborná skupina. Skládá se ze zástupců příslušných orgánů členských států. Odborné skupině předsedá zástupce Komise a zasedá z podnětu předsedy nebo na žádost delegace členského státu. Úkoly skupiny jsou následující:

- a) posuzovat dopad provedení této směrnice do vnitrostátního práva na fungování organizací kolektivní správy a nezávislých správců práv v rámci vnitřního trhu a upozorňovat na jakékoli problémy;

[...]“

Italské právo

- 23 Článek 180 legge n. 633 – Protezione del diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio (zákon č. 633 o ochraně autorského práva a práv souvisejících s jeho výkonem) ze dne 22. dubna 1941 (GURI č. 166 ze dne 16. července 1941), ve znění decreto legge n. 148 – Disposizioni urgenti in materia finanziaria e per esigenze indifferibili (nařízení s mocí zákona č. 148 o naléhavých ustanoveních v oblasti financí a neodkladných požadavků) ze dne 16. října 2017 (GURI č. 242 ze dne 16. října 2017) (dále jen „zákon o ochraně autorského práva“), stanoví:

„Zprostředkovatelská činnost vykonávaná přímo či nepřímo v jakékoli formě zásahu, zprostředkování, zmocnění, zastupování a také postoupení pro výkon práv na zastupování, provozování, hraní, vysílání, včetně sdělování veřejnosti pomocí družice, a mechanické a kinematografické rozmnožování chráněných děl, je vyhrazena výlučně Società italiana degli autori ed editori (SIAE, Italská společnost autorů a vydavatelů) a ostatním organizacím kolektivní správy uvedeným v [decreto legislativo n. 35 – Attuazione della direttiva 2014/26/UE sulla gestione collettiva dei diritti d'autore e dei diritti connessi e sulla concessione di licenze multiterritoriali per i diritti su opere musicali per l'uso online nel mercato interno (legislativní nařízení č. 35, kterým se provádí [směrnice 2014/26/EU]) ze dne 15. března 2017 (GURI č. 72 ze dne 27. března 2017, dále jen ‚legislativní nařízení č. 35/2017‘)].

Tato činnost se vykonává za účelem:

- 1) udělování licencí a oprávnění k užití chráněných děl na účet a v zájmu oprávněných nositelů práv;
- 2) výběru příjmů plynoucích z těchto licencí a povolení;
- 3) rozdělení těchto příjmů mezi oprávněné nositele práv.

Činnost [SIAE] je rovněž vykonávána podle pravidel stanovených předpisy v těch zahraničních zemích, ve kterých má SIAE organizované zastoupení.

Touto výlučností pravomocí není dotčeno právo autora, jeho nástupců nebo oprávněných nositelů práv vykonávat práva uznaná tímto zákonem přímo.

[...]“

- 24 Článek 4 odst. 2 legislativního nařízení č. 35/2017 zní:

„Nositelé práv mohou organizaci kolektivní správy nebo nezávislému správci práv podle vlastního výběru svěřit správu svých práv, odpovídajících kategorií nebo druhů děl a jiných chráněných předmětů pro území, která uvedou, bez ohledu na členský stát státní příslušnosti, bydliště nebo usazení organizace kolektivní správy, nezávislého správce práv nebo nositele práv, aniž jsou dotčena ustanovení článku 180 [zákon o ochraně autorského práva], pokud jde o činnost zprostředkování autorských práv.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 25 LEA je organizace kolektivní správy, která se řídí italským právem a je oprávněna zprostředkovávat autorská práva v Itálii.
- 26 Jamendo, společnost založená podle lucemburského práva, je nezávislý správce práv, který vykonává činnost v Itálii od roku 2004.
- 27 LEA podala k Tribunale ordinario di Roma (soud v Římě, Itálie), který je předkládajícím soudem, proti společnosti Jamendo žalobu na zdržení se jednání, která směřuje k tomu, aby bylo této společnosti nařízeno ukončit činnost zprostředkování v oblasti autorských práv v Itálii. Na podporu tohoto návrhu se LEA dovolává toho, že společnost Jamendo vykonává tuto činnost v Itálii protiprávně, a to zaprvé proto, že není zapsána na seznamu organizací oprávněných zprostředkovávat autorská práva v Itálii, zadruhé proto, že nesplňuje zvláštní požadavky stanovené legislativním nařízením č. 35/2017, a zatřetí proto, že v rozporu s článkem 8 uvedeného legislativního nařízení neinformovala před zahájením své činnosti ministerstvo telekomunikací.
- 28 U předkládajícího soudu společnost Jamendo tvrdí, že směrnice 2014/26 byla do italského práva provedena nesprávně, přičemž uvádí, že italský zákonodárce opomněl nezávislým správcům práv přiznat práva stanovená touto směrnicí.
- 29 V tomto ohledu společnost Jamendo uvádí, že podle článku 180 zákona o ochraně autorského práva je výkon zprostředkovatelské činnosti v Itálii vyhrazen výlučně SIAE a dalším organizacím kolektivní správy uvedeným v tomto zákoně, v důsledku čehož je nezávislým správcům práv zakázáno působit v oblasti zprostředkování autorských práv a jsou nuceni uzavírat dohody o zastoupení se SIAE nebo s jinými oprávněnými organizacemi kolektivní správy.
- 30 Podpůrně společnost Jamendo tvrdí, že její činnost nespadá do oblasti kolektivní správy autorských práv, ale do oblasti přímé správy autorských práv, a dovolává se v tomto ohledu bodu 16 odůvodnění směrnice 2014/26, z něhož vyplývá, že subjekty udělující licence k právům, která na ně byla převedena na základě dohod sjednaných „individuálně“, nespadají pod pojem „nezávislý správce práv“ ve smyslu čl. 3 písm. b) této směrnice.
- 31 Předkládající soud má za to, že se činnost společnosti Jamendo nezdá být bezprostředně kvalifikovatelná jako „přímá správa“, jelikož tato společnost uděluje licence a podlicence, vybírá odměnu na základě počtu užití díla a ponechává si odměnu stanovenou jako procentní podíl z obdržených příjmů. Kromě toho se nezdá, že by smlouvy, které společnost Jamendo předkládá svým členům, byly výsledkem individuálních jednání, a volba mezi různými možnostmi nemění nic na kvalifikaci těchto smluv jako „standardní smlouvy“, což brání tomu, aby každá z uvedených smluv byla považována za výsledek konkrétního jednání.
- 32 Tento soud dále uvádí, že článek 180 zákona o ochraně autorského práva neumožňuje nezávislým správcům práv vykonávat zprostředkovatelskou činnost za účelem výkonu práv na zastupování, provozování, hraní, vysílání, včetně sdělování veřejnosti pomocí družice, a mechanické a kinematografické rozmnožování chráněných děl.

- 33 Za těchto podmínek se Tribunale Ordinario di Roma (soud v Římě, Itálie) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba směrnici [2014/26] vykládat v tom smyslu, že brání takovým vnitrostátním právním předpisům, které přístup na trh zprostředkování autorských práv nebo každopádně udělování licencí uživatelům vyhražují pouze subjektům, které lze podle definice téže směrnice kvalifikovat jako organizace kolektivní správy, přičemž vylučují subjekty, které lze kvalifikovat jako nezávislé správce práv založené v tomto členském státě nebo v jiných členských státech?“

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 34 Na jednání před Soudním dvorem italská vláda namítla nepřípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce z důvodu, že spor v původním řízení má fiktivní povahu.
- 35 Podle této vlády skutečnost, že účastníci původního řízení před Soudním dvorem zastávají shodná stanoviska směřující v podstatě k tomu, aby byla určena neslučitelnost italských právních předpisů, které vyhražují přístup k činnosti zprostředkování v oblasti autorských práv pouze organizacím kolektivní správy s vyloučením nezávislých správců práv, s unijním právem, postačuje k prokázání vykonstruované povahy sporu v původním řízení.
- 36 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené v článku 267 SFEU pouze na vnitrostátním soudu, který rozhoduje spor a musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby posoudil s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Proto týkají-li se položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 12. října 2023, INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, bod 32 a citovaná judikatura).
- 37 Z toho plyne, že se k otázkám týkajícím se unijního práva váže domněnka relevance. Odmítnutí rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad nebo posouzení platnosti unijní normy nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 12. října 2023, INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, bod 33 a citovaná judikatura).
- 38 V projednávané věci je třeba zajisté poznamenat, že se LEA před předkládajícím soudem domáhá, aby bylo společnosti Jamendo nařízeno zdržet se výkonu zprostředkovatelské činnosti v oblasti autorského práva v Itálii z důvodu, že tento výkon porušuje italskou právní úpravu dotčenou v původním řízení, zatímco v písemném vyjádření, které předložila Soudnímu dvoru, LEA v podstatě tvrdí, že tato italská právní úprava není v souladu s unijním právem.
- 39 S ohledem na judikaturu připomenutou v bodech 36 a 37 tohoto rozsudku však tato okolnost, jakož i okolnost, že se účastníci původního řízení shodují na výkladu unijního práva, nemohou stačit k tomu, aby byla dotčena realita sporu v původním řízení, a v důsledku toho ani přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, pokud neexistují důkazy, které by zjevně

naznačovaly, že tento spor má vykonstruovanou nebo fiktivní povahu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 22. listopadu 2005, Mangold, C-144/04, EU:C:2005:709, body 37 až 39, a ze dne 19. června 2012, Chartered Institute of Patent Attorneys, C-307/10, EU:C:2012:361, bod 31 až 34).

- 40 Je však třeba uvést, že předkládající soud ve znění předběžné otázky odkazuje na nezávislé správce práv založené „v tomto členském státě nebo v jiných členských státech“. Společnost Jamendo je přitom usazena v Lucembursku a z žádné informace ve spise, který má Soudní dvůr k dispozici, nevyplývá, že by se spor v původním řízení týkal jakéhokoli nezávislého správce práv usazeného v Itálii. Za těchto podmínek je nutno konstatovat, že předběžná otázka má v rozsahu, v němž se týká nezávislých správců práv usazených v dotyčném členském státě, hypotetickou povahu.
- 41 V souladu s judikaturou připomenutou v bodě 37 tohoto rozsudku musí být tudíž žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v rozsahu, v němž se týká nezávislých správců práv usazených v Itálii, prohlášena za nepřijatelnou.

K předběžné otázce

- 42 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice 2014/26 vykládána v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která obecně a absolutně vylučuje možnost, aby nezávislí správci práv usazení v jiném členském státě poskytovali v tomto prvním členském státě služby v oblasti správy autorských práv.
- 43 Jak vyplývá z bodů 7, 8 a 55 odůvodnění této směrnice, jejím cílem je koordinace vnitrostátních předpisů týkajících se přístupu k činnosti organizací kolektivní správy v oblasti správy autorských práv a práv s nimi souvisejících, způsobu jejich správy a jejich dozorčího rámce, jakož i podmínek pro udělování licencí pro více území k autorským právům k užití hudebních děl online, s cílem chránit zájmy členů organizací kolektivní správy, nositelů práv a třetích stran, v zájmu zajištění rovnocenných záruk v celé Unii.
- 44 Za tímto účelem článek 1 uvedené směrnice, vykládaný ve světle bodu 9 jejího odůvodnění, stanoví, že tato směrnice stanoví mimo jiné požadavky, které by se vztahovaly na organizace kolektivní správy, aby byla zajištěna vysoká úroveň správy, finančního řízení, transparentnosti a podávání zpráv.
- 45 Vzhledem k tomu, že unijní normotvůrce měl za to, že jak uvádí bod 15 odůvodnění směrnice 2014/26, nezávislí správci práv, byť jsou komerčními subjekty, které se od organizací kolektivní správy liší mimo jiné tím, že je nevlastní ani neovládají nositelé práv, vykonávají stejné činnosti jako organizace kolektivní správy, dospěl k názoru, že by se na ně měla vztahovat povinnost podávání určitých zpráv.
- 46 Za tímto účelem čl. 2 odst. 4 směrnice 2014/26 stanoví, že se na nezávislé správce práv vztahují některá zvláštní ustanovení této směrnice týkající se poskytování informací nositelům práv, které tyto správci zastupují, organizacím kolektivní správy, uživatelům a veřejnosti.
- 47 Článek 5 této směrnice, který v odstavci 2 přiznává nositelům práv právo zvolit si organizaci kolektivní správy, která je bude zastupovat, bez ohledu na členský stát státní příslušnosti, bydliště nebo usazení organizace kolektivní správy nebo nositele práv, však není jedním z ustanovení vyjmenovaných v čl. 2 odst. 4 uvedené směrnice.

- 48 Kromě toho, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 38 svého stanoviska, žádné jiné ustanovení směrnice 2014/26 neupravuje přístup těchto správců k činnosti správy autorských práv.
- 49 Je pravda, že bod 19 odůvodnění směrnice 2014/26 mimo jiné uvádí, že nositelé práv by měli mít možnost organizaci kolektivní správy snadno odejmout svá práva a spravovat je individuálně nebo svěřit správu těchto práv jiné organizaci kolektivní správy nebo jinému subjektu bez ohledu na členský stát státní příslušnosti, bydliště nebo usazení organizace kolektivní správy, jiného subjektu či nositele práv.
- 50 Zprvce však možnost nositelů práv odejmout organizaci kolektivní správy správu, která je zakotvena v čl. 5 odst. 4 této směrnice, nezakládá povinnost členských států zajistit, aby tito nositelé měli právo povolit nezávislému správci práv podle jejich volby, aby spravoval jejich práva bez ohledu na členský stát, jehož je tento správce státním příslušníkem, kde má bydliště nebo kde je usazen.
- 51 Z druhého bodu 19 odůvodnění uvedené směrnice nemůže vést k takovému výkladu čl. 2 odst. 4 a čl. 5 odst. 2 této směrnice, který by byl neslučitelný se zněním těchto ustanovení. Z ustálené judikatury totiž vyplývá, že i když preambule unijního aktu může upřesňovat obsah ustanovení tohoto aktu a poskytovat interpretační vodítka, která mohou objasnit vůli autora uvedeného aktu, není právně závazná a nemůže být uplatňována jako důvod pro odchýlení se od vlastních ustanovení dotčeného aktu ani pro výklad těchto ustanovení ve smyslu zjevně odporujícím jejich znění (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. března 2021, *Balgarska Narodna Banka*, C-501/18, EU:C:2021:249, bod 90 a citovaná judikatura).
- 52 V důsledku toho s ohledem na to, že čl. 2 odst. 4 směrnice 2014/26 taxativně uvádí ustanovení použitelná na nezávislého správce práv, nelze čl. 5 odst. 1, 2 a 4 této směrnice ve spojení s bodem 19 jejího odůvodnění vykládat v tom smyslu, že ukládá členským státům povinnost zajistit, aby nositelé práv měli právo opravňovat nezávislého správce práv dle jejich volby ke správě jejich práv bez ohledu na členský stát státní příslušnosti, bydliště nebo usazení dotčeného nezávislého správce práv nebo nositele práv.
- 53 Vzhledem k tomu, že směrnice 2014/26 neobsahuje takovou povinnost ani obecně ustanovení upravující přístup těchto správců k činnosti správy autorských práv, je třeba dovodit, že tato směrnice neharmonizuje podmínky takového přístupu, a tudíž nebrání právní úpravě členského státu, která obecně a absolutně vylučuje možnost nezávislých správců práv, kteří jsou usazeni v jiném členském státě, poskytovat v tomto prvním členském státě služby v oblasti správy autorských práv.
- 54 Z toho však nelze vyvodit, že se takové vnitrostátní právní předpisy vymykají unijnímu právu jako celku, a tím spíše ani to, že jsou v souladu s tímto právem.
- 55 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že se spor v původním řízení vyznačuje situací související s obchodem mezi členskými státy, jelikož společnost *Jamendo*, založená podle lucemburského práva, je podle italských právních předpisů bráněna v poskytování služeb v oblasti správy autorských práv a práv s nimi souvisejících v Itálii jakožto nezávislý správce práv. Z těchto skutečností tedy vyplývá, že vzhledem k předmětu sporu v původním řízení je třeba, aby Soudní dvůr za účelem poskytnutí užitečné odpovědi předkládajícímu soudu vyložil jiná ustanovení unijního práva.

- 56 Vzhledem k tomu, že se takovéto právní předpisy použijí na situace, které souvisejí s obchodem mezi členskými státy, mohou spadat pod ustanovení Smlouvy o FEU týkající se základních svobod (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. září 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 49 a citovaná judikatura).
- 57 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, který mu byl předložen. I když předkládající soud tedy po formální stránce omezil svou otázku na výklad konkrétních ustanovení unijního práva, nebrání taková skutečnost Soudnímu dvoru, aby předkládajícímu soudu poskytl všechny prvky výkladu unijního práva, které mohou být užitečné pro rozhodnutí ve věci, která mu byla předložena, bez ohledu na to, zda je tento soud ve svých otázkách zmínil. V tomto ohledu přísluší Soudnímu dvoru, aby ze všech poznatků předložených vnitrostátním soudem, zejména pak z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, vytěžil ty prvky unijního práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. září 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 50 a citovaná judikatura).
- 58 Kromě toho vnitrostátní opatření přijaté v oblasti, která je předmětem úplné harmonizace na unijní úrovni, musí být posuzováno na základě ustanovení tohoto harmonizačního opatření, a nikoliv na základě primárního práva (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. září 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 52).
- 59 V projednávané věci, jak vyplývá z bodu 53 tohoto rozsudku, směrnice 2014/26 zajisté neprovedla harmonizaci podmínek pro přístup nezávislých správců práv k činnosti správy autorských práv. Podobně jako to učinil generální advokát v bodech 40 a 41 svého stanoviska, je však ještě třeba zkoumat, zda služby správy autorského práva a práv s ním souvisejících poskytované takovým nezávislým správcem práv, jako je společnost Jamendo, mohou spadat do věcné působnosti směrnice 2000/31 nebo směrnice 2006/123.
- 60 V tomto ohledu je třeba nejprve uvést, že podle čl. 1 odst. 1 směrnice 2000/31 tato směrnice specificky upravuje služby informační společnosti. Podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2006/123 se přitom tato směrnice nepoužije, pokud jsou její ustanovení v rozporu s ustanoveními jiných předpisů Unie, které upravují zvláštní aspekty přístupu k činnosti poskytování služeb nebo jejího výkonu v konkrétních odvětvích nebo pro konkrétní profese,
- 61 Je proto třeba nejprve zkoumat, zda se činnost správy autorských práv vykonávaná nezávislými správci práv řídí směrnicí 2000/31, a pokud tomu tak není, zda tato činnost spadá do působnosti směrnice 2006/123.

K použitelnosti směrnice 2000/31

- 62 Článek 3 odst. 2 směrnice 2000/31 členskými státem zakazuje omezovat volný pohyb služeb informační společnosti z jiného členského státu.
- 63 Podle čl. 3 odst. 3 této směrnice se však odstavce 1 a 2 tohoto článku neuplatní v „oblastech“ uvedených v příloze této směrnice, která mimo jiné uvádí „autorské právo“ a „práva s ním související“.

- 64 Je třeba konstatovat, že výjimka stanovená v čl. 3 odst. 3 směrnice 2000/31 je formulována široce a týká se obecně omezení volného pohybu služeb spadajících do „oblastí“ autorského práva a práv s ním souvisejících.
- 65 Kromě toho nic v této směrnici nenasvědčuje tomu, že by unijní normotvůrce chtěl přijetím této výjimky vyloučit z její působnosti služby správy autorských práv a práv s nimi souvisejících.
- 66 V důsledku toho je třeba dospět k závěru, že správa autorských práv a práv s nimi souvisejících, která – jak vyplývá z bodu 2 odůvodnění směrnice 2014/26 – zahrnuje zejména udělování licencí uživatelům, sledování užití práv, prosazování autorského práva a práv s ním souvisejících, vybírání příjmů z výkonu práv pocházejících z využívání práv a rozdělení částek příslušejících nositelům práv, spadá pod výjimku stanovenou v čl. 3 odst. 3 směrnice 2000/31, vykládaném ve spojení s přílohou této směrnice.
- 67 Tento výklad nemůže být zpochybněn tím, že čl. 3 odst. 3 směrnice 2000/31 musí být jakožto výjimka z obecného pravidla stanoveného v čl. 3 odst. 2 této směrnice vykládán restriktivně. I když z ustálené judikatury vyplývá, že ustanovení odchylná se od základní svobody musí být vykládána restriktivně, nic to nemění na tom, že je třeba dbát na zachování užitečného účinku takto stanovené odchylky a respektovat její účel (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další, C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, body 162 a 163).
- 68 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že ustanovení směrnice 2000/31 nejsou použitelná na služby správy autorského práva a práv s ním souvisejících.

K použitelnosti směrnice 2006/123

- 69 Podle čl. 1 odst. 1 směrnice 2006/123 je jejím cílem zejména usnadnit volný pohyb služeb při zachování vysoké kvality služeb.
- 70 Za tímto účelem čl. 16 odst. 1 první pododstavec této směrnice stanoví, že členské státy respektují právo poskytovatelů poskytovat služby v jiném členském státě, než je stát, v němž jsou usazeni.
- 71 Podle čl. 17 bodu 11 uvedené směrnice se však její článek 16 nepoužije na autorské právo a práva s ním související.
- 72 Soudní dvůr toto ustanovení vyložil v tom smyslu, že činnost kolektivní správy autorského práva je vyňata z působnosti článku 16 směrnice 2006/123 (rozsudek ze dne 27. února 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, bod 65).
- 73 Tato výjimka, podobně jako výjimka stanovená v čl. 3 odst. 3 směrnice 2000/31, je totiž formulována široce a týká se obecně autorského práva a práv s ním souvisejících, takže z čl. 17 bodu 11 směrnice 2006/123 nelze vyvodit jakýkoliv úmysl unijního normotvůrce vyloučit služby správy autorského práva a práv s ním souvisejících z působnosti uvedené výjimky.
- 74 Z toho vyplývá, že služby správy autorského práva a práv s ním souvisejících nespádají do působnosti článku 16 směrnice 2006/123.

75 Vzhledem k tomu, že přístup nezávislých správců práv k činnosti správy autorských práv není – jak vyplývá z bodů 53, 68 a 74 tohoto rozsudku – předmětem úplné harmonizace na úrovni Unie, stanovení pravidel v této oblasti proto zůstává v pravomoci členských států s výhradou dodržení ustanovení Smlouvy o FEU, a zejména těch, která se týkají základních svobod (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. září 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 56 a citovaná judikatura). Taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, tedy musí být posuzována z hlediska relevantních ustanovení primárního práva, v daném případě článku 56 SFEU.

Ke slučitelnosti opatření dotčeného v původním řízení s volným pohybem služeb zaručeným článkem 56 SFEU

76 Podle ustálené judikatury brání článek 56 SFEU veškerým vnitrostátním opatřením, která – i když se použijí bez rozdílu – mohou zakázat výkon práva státních příslušníků Unie na volný pohyb služeb zaručeného tímto článkem Smlouvy o FEU nebo jeho výkonu bránit či jej činit méně atraktivním (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. února 2021, Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp, C-407/19 a C-471/19, EU:C:2021:107, bod 58 a citovaná judikatura).

77 V projednávané věci je třeba konstatovat, že takové vnitrostátní opatření, jako je opatření dotčené ve věci v původním řízení, tím, že neumožňuje nezávislým správcům práv usazeným v jiném členském státě poskytovat v Itálii služby správy autorského práva a práv s ním souvisejících, čímž je nutí uzavírat dohody o zastoupení s oprávněnými organizacemi kolektivní správy v tomto členském státě, zjevně představuje omezení volného pohybu služeb zaručeného v článku 56 SFEU.

78 Toto omezení však může být odůvodněno naléhavými důvody obecného zájmu, pokud je způsobilé zaručit uskutečnění daného cíle obecného zájmu a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, bod 70).

K existenci naléhavého důvodu obecného zájmu, který může odůvodnit dotyčné omezení

79 Podle ustálené judikatury je ochrana práv duševního vlastnictví naléhavým důvodem obecného zájmu (rozsudek ze dne 27. února 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, bod 71 a citovaná judikatura).

80 Taková právní úprava, o kterou jde ve věci v původním řízení, tudíž může být odůvodněna s ohledem na cíl ochrany autorského práva.

K přiměřenosti dotyčného omezení

81 Pokud jde o přiměřenost dotyčného omezení, je třeba v první řadě ověřit, zda je omezení spočívající ve vyloučení nezávislých správců práv usazených v jiném členském státě z činnosti zprostředkování v oblasti autorských práv způsobilé zaručit uskutečnění cíle obecného zájmu souvisejícího s ochranou autorského práva, který takové opatření sleduje.

82 Soudní dvůr měl v tomto ohledu za to, že vnitrostátní právní úprava, která pro výkon správy autorských práv k určité kategorii chráněných děl přiznává monopol na území dotyčného členského státu určitému správci, musí být považována za způsobilou chránit práva duševního

vlastnictví, neboť je s to umožnit efektivní správu autorského práva a práv s ním souvisejících a účinný dohled nad jejich dodržováním na území daného členského státu (rozsudek ze dne 27. února 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, bod 72).

- 83 V projednávaném případě však vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení nepřiznává monopol na výkon činnosti správy autorských práv na území daného členského státu žádné organizaci kolektivní správy. Článek 180 zákona o ochraně autorského práva totiž umožňuje, aby tuto činnost vykonávala na italském území nejen SIAE, ale i organizace kolektivní správy uvedené v legislativním nařízení č. 35/2017, jehož čl. 4 odst. 2 stanoví, že nositelé práv mohou organizaci kolektivní správy nebo nezávislému správci práv podle vlastního výběru svěřit správu svých práv, a to „bez ohledu na členský stát státní příslušnosti, bydliště nebo usazení [dotyčné] organizace kolektivní správy, nezávislého správce práv nebo nositele práv“, s upřesněním, že tímto ustanovením nejsou dotčena ustanovení článku 180 zákona o ochraně autorského práva.
- 84 Jak vyplývá ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, účinkem uvedeného ustanovení je zabránit nezávislým správcům práv usazeným v jiném členském státě ve výkonu činnosti správy autorských práv v Itálii, přičemž organizacím kolektivní správy usazeným v jiných členských státech výkon takovéto činnosti umožňuje.
- 85 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury mohou vnitrostátní právní předpisy zaručit dosažení vytyčeného cíle pouze tehdy, pokud skutečně odpovídají snaze dosáhnout jej soudržným a systematickým způsobem (rozsudek ze dne 3. února 2021, Fussl Modestraße Mayr, C-555/19, EU:C:2021:89, bod 59 a citovaná judikatura).
- 86 Je proto třeba zkoumat, zda rozdílné zacházení, kterému italská právní úprava dotčená ve věci v původním řízení podřizuje organizace kolektivní správy na straně jedné a nezávislé správce práv na straně druhé, takový požadavek splňuje.
- 87 V tomto ohledu je nutno uvést, že na rozdíl od organizací kolektivní správy, které byly předmětem rozsáhlé harmonizace, pokud jde o přístup k činnosti správy autorského práva a práv s nimi souvisejících, způsob správy a dozorčí rámec, podléhají nezávislí správci práv – jak vyplývá z čl. 2 odst. 4 směrnice 2014/26 – pouze omezenému počtu ustanovení této směrnice, a několik požadavků stanovených touto směrnicí se tedy na tyto správce nevztahuje.
- 88 Zprvé, pouze organizace kolektivní správy podléhají povinnosti udělovat licence na základě objektivních a nediskriminačních kritérií podle čl. 16 odst. 2 směrnice 2014/26, přičemž nezávislí správci práv jsou pouze povinni vést jednání o udělování licencí v dobré víře v souladu s odstavcem 1 tohoto článku a navzájem si za tímto účelem poskytovat veškeré nezbytné informace. Podle tohoto čl. 16 odst. 2 podléhají povinnosti poskytnout nositelům práv, které zastupují, příslušnou odměnu za užití jejich práv pouze organizace kolektivní správy. Organizace kolektivní správy jsou rovněž povinny uplatňovat přiměřené sazby, mimo jiné vzhledem k hospodářské hodnotě obchodního využívání těchto práv, přičemž se zohlední povaha a rozsah užití děl a jiných předmětů ochrany, jakož i hospodářská hodnota služeb poskytovaných organizacím kolektivní správy, zatímco nezávislí správci práv mohou uplatňovat libovolné sazby.
- 89 Na rozdíl od nezávislých správců práv jsou organizace kolektivní správy mimoto podle čl. 16 odst. 3 této směrnice povinny bez zbytečného odkladu odpovědět na žádosti uživatelů a nabídnout jim licenci, nebo pokud tak neučiní, poskytnout uživatelům zdůvodnění, proč nemají v úmyslu udělit licenci k určité službě.

- 90 Zadržé na rozdíl od organizací kolektivní správy nejsou nezávislí správci práv povinni přijmout nositele práv jako členy, pokud splňují požadavky spojené s členstvím, které musí být v souladu s čl. 6 odst. 2 uvedené směrnice založeny na objektivních, transparentních a nediskriminačních kritériích.
- 91 Zatřetí nezávislí správci nejsou povinni spravovat práva nositelů, kteří je o to požádají, jak ukládá čl. 5 odst. 2 druhá věta směrnice 2014/26 organizacím kolektivní správy, s výjimkou objektivně odůvodněných důvodů, pokud jejich správa spadá do rozsahu působnosti dané organizace, což znamená, že si mohou zvolit finančně nejvýnosnější kategorie práv a ponechat správu ostatních kategorií organizacím kolektivní správy. Tito správci nepodléhají ani povinnosti stanovené v čl. 5 odst. 4 této směrnice respektovat svobodu nositelů práv ukončit zmocnění ke správě jejich práv, kategorií práv nebo druhů děl nebo práva odejmout pro určitá území.
- 92 Začtvrté na rozdíl od organizací kolektivní správy nejsou nezávislí správci práv vázáni ustanoveními upravujícími pravidla členství, způsoby správy, dozorčí rámec a střet zájmů, jež jsou obsažena v člancích 6 až 10 směrnice 2014/26, ani ustanoveními týkajícími se postupů pro vyřizování stížností a řešení sporů, jež jsou obsažena v člancích 33 až 35 této směrnice.
- 93 Zapáté tito správci nepodléhají požadavkům na správu příjmů z výkonu práv stanoveným v člancích 11 až 15 směrnice 2014/26, což jim umožňuje maximalizovat jejich zisky.
- 94 Zašesté, pokud jde o zvláštní požadavky uložené touto směrnicí v oblasti transparentnosti, na nezávislé správce práv se vztahují pouze článek 20 a některá ustanovení článku 21 této směrnice. Konkrétně na rozdíl od organizací kolektivní správy se na nezávislé správce práv nevztahují povinnosti stanovené v kapitole 5 směrnice 2014/26, zejména povinnost vypracovat výroční zprávu o transparentnosti, která je stanovena v článku 22 této směrnice.
- 95 Konečně zasedmé se na nezávislé správce práv nevztahuje ani hlava III směrnice 2014/26 týkající se udělování licencí pro více území k právům k hudebním dílům online.
- 96 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba dospět k závěru, že rozdílné zacházení zavedené dotčenou vnitrostátní právní úpravou s nezávislými správci práv oproti organizacím kolektivní správy odpovídá snaze dosáhnout cíle ochrany autorského práva soudržným a systematickým způsobem, jelikož nezávislí správci práv podléhají na základě směrnice 2014/26 nižšímu stupni požadavků než organizace kolektivní správy, pokud jde zejména o přístup k činnosti správy autorského práva a práv s ním souvisejících, udělování licencí, způsoby správy a dozorčí rámec, kterému podléhají. Za těchto podmínek může být takové rozdílné zacházení považováno za způsobilé zaručit uskutečnění tohoto cíle.
- 97 Pokud však jde v druhé řadě o otázku, zda omezení spočívající ve vyloučení nezávislých správců práv z činnosti zprostředkování v oblasti autorských práv nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k zajištění uskutečnění cíle obecného zájmu souvisejícího s ochranou autorského práva, je třeba uvést, že opatření, které by méně zasahovalo do volného pohybu služeb, by mohlo spočívat zejména v podrobení poskytování služeb zprostředkování v oblasti autorských práv v dotčeném členském státě zvláštním požadavkům stanoveným právními předpisy, které by byly odůvodněné s ohledem na cíl ochrany autorského práva.

- 98 Za těchto podmínek je nutno konstatovat, že se jeví, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení tím, že spočívá v tom, že zcela brání jakémukoli nezávislému správci práv bez ohledu na požadavky stanovené právními předpisy, kterým podléhá na základě vnitrostátního práva členského státu, v němž je usazen, ve výkonu základní svobody zaručené Smlouvou o FEU, překračuje meze toho, co je nezbytné k ochraně autorského práva.
- 99 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že článek 56 SFEU ve spojení se směrnicí 2014/26 musí být vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která obecně a absolutně vylučuje možnost, aby nezávislí správci práv usazení v jiném členském státě poskytovali v prvně uvedeném členském státě služby správy autorských práv.

K nákladům řízení

- 100 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Článek 56 SFEU, ve spojení se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu,

musí být vykládán v tom smyslu, že

že brání právní úpravě členského státu, která obecně a absolutně vylučuje možnost, aby nezávislí správci práv usazení v jiném členském státě poskytovali v prvně uvedeném členském státě služby správy autorských práv.

Podpisy